

Nieuwsbrief - BPR Updates 2024-1

Nummer 1, 2024

Redactie: mr. drs. F.J.P. Lock en mr. M.E.A. Möhring.

INHOUDSOPGAVE

Bewijsrecht

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1750](#) 15-12-2023

Bewijsvermoeden bij schade door grondroerwerkzaamheden.

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:6922](#) 27-11-2023

Geen rechtmatig belang bij afgifte audiofragmenten.

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2023:5545](#) 29-11-2023

Bijzondere werkwijze getuigenverhoor en weergave daarvan.

Dagvaardingsprocedure

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1810](#) 22-12-2023

Griffierechtcomponent in kostenveroordeling incidenteel hoger beroep.

Procederen algemeen

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:12406](#) 29-11-2023

Zonder gebarentolk horen van belanghebbende die doof is.

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:4284](#) 21-12-2023

Hof bekrachtigt beschikking tot weigering gemachtigde.

Rechtsmiddelen

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1800](#) 22-12-2023

Geen inschrijving in rechtsmiddelenregister op de voet van artikel 3:29 lid 3 BW nodig als niet uitdrukkelijk waardeloosverklaring is uitgesproken.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1810](#) 22-12-2023

Griffierechtcomponent in kostenveroordeling incidenteel hoger beroep.

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:7831](#) 19-09-2023

Na schikking in eerste aanleg niet-ontvankelijk in hoger beroep.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1718](#) 08-12-2023

Hof miskent devolutieve werking.

RECHTSPRAAK

Griffierechtcomponent in kostenveroordeling incidenteel hoger beroep.***De gevolgen voor het griffierecht van een eisvermeerdering in incidenteel hoger beroep kunnen doorwerken in de proceskostenveroordeling.***

Eisers hebben in eerste aanleg een verklaring voor recht en verwijzing naar de schadestaatprocedure gevorderd. De rechtbank heeft dit toegewezen. De oorspronkelijke gedaagden hebben hoger beroep ingesteld. In incidenteel hoger beroep hebben de oorspronkelijke eisers hun eis vermeerderd met een vordering tot betaling van een voorschot op de schadevergoeding. Het hof heeft het vonnis van de rechtbank bekrachtigd, maar het in incidenteel hoger beroep gevorderde voorschot – gelet op de beperkte toelichting – afgewezen. Bij de veroordeling in de proceskosten van de oorspronkelijke gedaagden (appellanten) in het principaal hoger beroep heeft het hof hen slechts in betaling van het griffierecht veroordeeld voor zover het een vordering van onbepaalde waarde betreft, omdat de oorspronkelijke eisers in incidenteel hoger beroep in het ongelijk zijn gesteld en het griffierecht op de gewijzigde vordering in incidenteel hoger beroep is gebaseerd. In het incidenteel hoger beroep zijn de oorspronkelijke eisers veroordeeld in de proceskosten, waaronder een bedrag aan griffierecht.

De oorspronkelijke eisers klagen in cassatie dat de veroordeling in de proceskosten in het incidentele hoger beroep, voor zover deze kosten mede begroot zijn op basis van een griffierechtcomponent, onjuist is omdat voor het instellen van incidenteel hoger beroep geen griffierecht geheven wordt en de proceskosten van het incidentele hoger beroep daarom niet mede begroot kunnen worden op basis van een griffierechtcomponent. De Hoge Raad verwerpt deze klacht. Weliswaar bepaalt artikel 4 lid 2, aanhef en onder c, Wgbz dat geen griffierecht wordt geheven voor het instellen van incidenteel beroep, maar dat laat onverlet dat de gevolgen van een in incidenteel hoger beroep gedane eisvermeerdering voor het griffierecht voor rekening van de in het incidentele beroep in het ongelijk gestelde partij kunnen worden gebracht.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1810

Zaaknummer: 22/03065

Rechters: M.J. Kroeze, C.H. Sieburgh en A.E.B. ter Heide

Advocaten: D.A. van der Kooij, J.H.M. van Swaaij en Moorman, J.M. J.M. Moorman

Wetsartikelen: 237 Rv, 339 lid 3 Rv, 3 lid 1 Wgbz, 4 lid 2 Wgbz en 12 lid 1 Wgbz

RECHTSPRAAK

Geen inschrijving in rechtsmiddelenregister op de voet van artikel 3:29 lid 3 BW nodig als niet uitdrukkelijk waardeloosverklaring is uitgesproken.

Alleen een verklaring waarbij de rechtbank een inschrijving met zoveel woorden waardeloos verklaart, is een verklaring als bedoeld in artikel 3:29 lid 1 BW.

Het geschil gaat over de nietigheid en doorhaling van hypotheekrechten. Het dictum van de rechtbank luidt als volgt:

'5.1. verklaart voor recht dat de op 22 maart 2018 door Solidiam aan [holding] en aan Cleremo verleende rechten van tweede, respectievelijk derde hypotheek op de onroerende zaak (...) als gevolg van vernietiging op grond van artikel 3:45 BW nietig zijn;

5.2. bepaalt dat op de voet van artikel 3:300 BW deze uitspraak dezelfde kracht heeft als een in wettige vorm opgemaakte akte tot doorhaling van het door Solidiam als hypotheekgever verleende recht van tweede hypotheek aan [holding] als hypotheeknemer op de onroerende zaak (...);

5.3. bepaalt dat op de voet van artikel 3:300 BW deze uitspraak dezelfde kracht heeft als een in wettige vorm opgemaakte akte tot doorhaling van het door Solidiam als hypotheekgever verleende recht van derde hypotheek aan Cleremo als hypotheeknemer op de onroerende zaak (...).'

Solidiam is in hoger beroep gegaan maar heeft dat niet ingeschreven in het rechtsmiddelenregister. Het hof heeft Solidiam daarom niet-ontvankelijk verklaard. Volgens het hof is de verklaring in het dictum van het vonnis van de rechtbank dat de hypotheekrechten nietig zijn, een verklaring als bedoeld in artikel 3:29 BW, inhoudende dat de inschrijvingen van die rechten waardeloos zijn; een rechtsmiddel tegen een dergelijke rechterlijke verklaring moet op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen acht dagen na het instellen daarvan worden ingeschreven in het register bedoeld in artikel 433 Rv (het

rechtsmiddelenregister).

Volgens de Hoge Raad is dit oordeel onjuist. Artikel 3:29 lid 3 BW en artikel 25 Kadasterwet strekken ertoe de betrouwbaarheid van de openbare registers met het oog op de rechtszekerheid die is vereist ten aanzien van registergoederen zo veel mogelijk te waarborgen. Gelet hierop en op de zware sanctie van niet-ontvankelijkheid in geval een rechtsmiddel niet tijdig is ingeschreven in het rechtsmiddelenregister, is alleen een verklaring waarbij de rechtbank een inschrijving met zoveel woorden waardeloos verklaart, een verklaring als bedoeld in artikel 3:29 lid 1 BW. De verklaring van de rechtbank is dus – anders dan het hof heeft geoordeeld – niet een verklaring als bedoeld in artikel 3:29 lid 1 BW. Het oordeel van het hof dat Solidiam c.s. niet-ontvankelijk zijn in hun hoger beroep omdat zij dit niet hebben doen inschrijven in het rechtsmiddelenregister, is dus onjuist.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1800

Zaaknummer: 22/04057

Rechters: C.H. Sieburgh, A.E.B. ter Heide, S.J. Schaafsma, F.R. Salomons en G.C. Makkink

Advocaten: M.E. Franke

Wetsartikelen: 3:45 BW, 3:29 BW, 3:300 BW, 433 Rv en 25 Kadasterwet

RECHTSPRAAK

Bewijsvermoeden bij schade door grondroerwerkzaamheden.

Hoge Raad formuleert vermoeden van onzorgvuldig werken voor het geval dat in een risicogebied schade optreedt aan een kabel of leiding die vooraf was gelokaliseerd of waarvan de theoretische ligging zich in het zoekgebied bevond.

De aannemer heeft grondroerende werkzaamheden uitgevoerd. Op de werkzaamheden was de CROW 500 van toepassing. Daarin is onder meer bepaald dat het gebied nabij een kabel of leiding, waarbinnen de grond niet zonder meer geroerd mag worden, het risicogebied is; binnen het risicogebied is de grondroerder verplicht ervoor te zorgen dat de grondroering veilig wordt uitgevoerd zonder schade aan de aanwezige kabels en leidingen. Volgens tekeningen van Liander liep er ter plaatse een middenspanningskabel. Na onderzoek heeft de aannemer geen middenspanningskabel aangetroffen. De aannemer heeft daarop besloten de grondroerwerkzaamheden rond en nabij de middenspanningskabel zoals in een risicogebied uit te voeren. De aannemer heeft de werkzaamheden daarom handmatig uitgevoerd met behulp van een zogeheten spuitlans. Ook tijdens die werkzaamheden heeft de aannemer de middenspanningskabel niet aangetroffen.

Achteraf bleek toch schade aan een kabel van Liander te zijn toegebracht.

Liander heeft voor het hof aangevoerd dat uit de hiervoor weergegeven passage van de CROW 500 volgt dat de grondroerder die kabels of leidingen in het zoekgebied niet heeft kunnen vinden, en vervolgens ervoor kiest te werken zoals in een risicogebied, aansprakelijk is op de enkele grond dat schade is toegebracht aan niet-gelokaliseerde kabels en leidingen. Met het veroorzaken van schade zou aansprakelijkheid zijn gegeven en de feitelijke toedracht van de beschadiging zou niet ter zake doen. Het hof heeft overwogen dat de CROW 500 voor deze uitleg van Liander onvoldoende steun biedt. De CROW 500 houdt volgens het hof geen risicoaansprakelijkheid in, ook niet de facto, zoals door Liander bepleit. Die uitleg is volgens de Hoge Raad niet onbegrijpelijk.

Ten overvloede overweegt de Hoge Raad nog wel dat de CROW 500 impliceert dat op een grondroerder in een risicogebied de verplichting rust zo veilig te werken dat kabel- en leidingschade wordt voorkomen, zowel in het geval dat de kabels en leidingen met theoretische ligging in het zoekgebied vooraf zijn gelokaliseerd, als in het geval dat die kabels en leidingen niet (of niet alle) zijn gevonden. Treedt in het risicogebied toch schade op aan een kabel of leiding die vooraf was gelokaliseerd of waarvan de theoretische ligging zich in het zoekgebied bevond, en staat vast dat de schade het gevolg is van de werkzaamheden van de grondroerder, dan wordt vermoed dat de grondroerder onvoldoende veilig en daarmee onzorgvuldig heeft gewerkt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 15-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1750

Zaaknummer: 22/03485

Rechters: T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron, F.R. Salomons, G.C. Makkink en K. Teuben

Advocaten: H.J.W. Alt en L.V. van Gardingen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Zonder gebarentolk horen van belanghebbende die doof is.

De kinderrechter heeft de vader die doof is gehoord via chatten.

Tijdens de mondelinge behandeling was er – ondanks alle inspanningen daartoe – geen tolk gebarentaal beschikbaar voor de vader, die doof is. De rechtbank heeft daarom de vader in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en te beantwoorden via een laptop die verbonden was met een groot scherm in de zittingszaal. De verklaringen van de andere aanwezigen ter zitting zijn ook via een laptop op dit scherm geprojecteerd zodat de vader kon meelezen. De zitting heeft dus plaatsgevonden via het chatten van de vader en de griffier via laptop en groot scherm, wat – gezien de afwezigheid van een gebarentolk – in dit geval de best mogelijke wijze was.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 29-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:12406

Zaaknummer: C/15/346195 / JU RK 23-1771

Rechters: Haak, W.P. van der W.P. van der Haak

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bijzondere werkwijze getuigenverhoor en weergave daarvan.

Getuigenverhoor via Teams, in het Engels en met audio-/video-opname.

De rechter heeft vastgesteld dat alle betrokkenen de Engelse taal spreken en verstaan en dat zij allemaal steeds de Engelse taal hebben gebruikt in alle contacten met elkaar. De rechter heeft daarom, onder verwijzing naar de ALI/Unidroit Principles of Transnational Civil Procedure, bepaald dat de getuigenverhoren plaatsvinden in het Engels, zonder tolk.

Ook heeft de rechter bepaald dat de getuigenverhoren plaatsvinden via Teams, omdat de getuigen ver weg wonen (Denemarken, Zwitserland, Spanje, Canada, Amerika) en omdat, als de gebruikelijke werkwijze in de rechtszaal zou zijn gevolgd (art. 180 lid 1 Rv), het veel te lang (jaren) zou hebben geduurd voordat een datum zou kunnen worden ingepland voor alle verhoren in de rechtszaal in 's-Hertogenbosch en dit zou hebben geleid tot veel (reis- en verblijf)kosten. De rechter zegt ervan overtuigd te zijn dat de getuigen naar eer en geweten hebben verklaard en dat de werkwijze via Teams in dit geval evenveel inzicht in hun verklaringen oplevert als verhoren in de rechtszaal; getuigenverhoren via videoconferentie zijn effectief en efficiënt en ook volgens de wet toegestaan (zie ook Verordening (EU) 2020/1783 onder (h)).

Voor de vastlegging van de verklaringen van de getuigen is de volgende werkwijze toegepast:

- i) IVO Rechtspraak maakt een integrale audio-/video-opname van de verklaringen, die direct na de zitting aan de advocaten wordt verstrekt op een door hen aangeleverde *flash drive* (USB-stick).
- ii) De rechter spreekt geen zakelijke samenvatting uit tijdens de zitting.
- iii) De rechter maakt de schriftelijke weergave ná de zitting op.

iv) De rechter verstrekt de schriftelijke weergave aan partijen tegelijk met het vonnis.

De rechter motiveert deze werkwijze onder meer met een verwijzing naar (en anticiperend op de inwerkingtreding van) artikel 180 lid 6 nieuw-Rv: 'de rechter kan bepalen dat het proces-verbaal, bedoeld in het eerste lid, wordt vervangen door een door of namens hem gemaakte beeld- of geluidsopname als bedoeld in artikel 90, zevende en achtste lid. Als naderhand een schriftelijke weergave van het proces-verbaal wordt opgesteld, wordt daarin melding gemaakt van de in acht genomen vormen en wordt het ondertekend door de rechter voor wie het getuigenverhoor heeft plaatsgehad.'

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 29-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2023:5545

Zaaknummer: C/01/376768 / HA ZA 21-808

Rechters: L.S. Frakes

Advocaten: M.W. Steenpoorte en W.B.J. Overbeek

Wetsartikelen: 90 lid 7 Rv

RECHTSPRAAK

Geen rechtmatig belang bij afgifte audiofragmenten.***Vordering afgifte audiofragmenten afgewezen om getuigen tijdens voorlopig getuigenverhoor niet te beïnvloeden.***

De ouders van een minderjarige met autisme hebben (heimelijk) een opname gemaakt waaruit zou blijken dat medewerkers van het opvanghuis zich onheus hebben gedragen tegen de minderjarige. Ook is een opname gemaakt van een gesprek met medewerkers van het opvanghuis. Met het oog op een procedure tegen het opvanghuis hebben de ouders een voorlopig getuigenverhoor verzocht.

Het opvanghuis verzoekt afgifte van de opnames om zich op het voorlopig getuigenverhoor te kunnen voorbereiden. Dit verzoek wordt afgewezen. Volgens de voorzieningenrechter weten de medewerkers wat tijdens het gesprek is gezegd, en heeft het opvanghuis niet duidelijk gemaakt waarom het een kopie van deze geluidsopname wil hebben; het opvanghuis heeft niet voldoende aannemelijk gemaakt dat het een rechtmatig belang heeft bij afgifte van deze geluidsopname.

De voorzieningenrechter is verder van oordeel dat het in het kader van de waarheidsvinding van belang is dat de getuigen tijdens het voorlopig getuigenverhoor op basis van hun eigen herinneringen antwoord geven op gestelde vragen over gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden. Op het moment dat de getuigen geconfronteerd worden met audiofragmenten kan bezien worden of zij daar authentiek op reageren en of hun afgelegde verklaringen geloofwaardig en betrouwbaar zijn. Daar past niet bij dat de getuigen mogelijk via het opvanghuis van tevoren de audiofragmenten te horen krijgen en zij hun getuigenverklaring daarop (on)bewust afstemmen. De ouders hebben toegezegd dat zij bereid zijn om een kopie van alle audiofragmenten aan het opvanghuis te verstrekken na de enquête in het voorlopig getuigenverhoor. Daarmee kan het opvanghuis zich deugdelijk op de contra-enquête voorbereiden en een verzoek doen eventueel reeds gehoorde getuigen opnieuw op te roepen en te bevragen als de audiofragmenten daartoe aanleiding blijken te geven. Dit betekent dat geen enkel audiofragment buiten beeld hoeft te blijven en het opvanghuis uiteindelijk de beschikking zal krijgen over alle audiofragmenten. Gelet op het voorgaande is geen sprake van een schending van het recht op een eerlijk proces (zoals genoemd in art. 6

EVRM, en ook in art. 17 van de Grondwet) en heeft het opvanghuis op dit moment geen rechtmatig belang bij afgifte van de audiofragmenten.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 27-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:6922

Zaaknummer: C/03/322955 / KG ZA 23-372

Rechters: I.M. Etman

Advocaten: W.G.M.M. van Montfort en A.F.G. Pennino

Wetsartikelen: 843a Rv

RECHTSPRAAK

Hof bekrachtigt beschikking tot weigering gemachtigde.***De kantonrechter heeft appellant op grond van artikel 81 Rv mogen weigeren als gemachtigde; geen schending hoor en wederhoor.***

De kantonrechter heeft appellant niet toegelaten als gemachtigde in de zin van artikel 80 Rv, maar wel gedoogd dat hij de partij vergezelt. De reden voor deze weigering is dat appellant zich – gezien ook zijn briefpapier met de vermelding ‘jurisprudentie juridisch adviesbureau’ – uitgeeft als juridisch deskundige, ofschoon hij in dat veld geen enkele opleiding of ervaring heeft, hij ook weinig bijdraagt aan een inhoudelijke (juridische) discussie én hij in zijn eigen procedures de regels van fatsoen regelmatig heeft gebroken door – ondanks verbod – video- en/of geluidsopnames van zittingen en gesprekken met medewerkers op te nemen en op een website te plaatsen.

Het hof verwierpt de grief dat de kantonrechter bij deze beslissing het recht van hoor en wederhoor zou hebben geschonden. De kantonrechter heeft het voornemen daartoe op de zitting geuit, appellant heeft daarop kunnen reageren en de kantonrechter heeft daarna ook nog gereageerd op de bezwaren tegen zijn beslissing en de weigering gehandhaafd. Bovendien heeft appellant in hoger beroep opnieuw de kans gekregen om zijn verhaal te doen (herstelfunctie).

Ook de grieven tegen de door de kantonrechter gehanteerde gronden voor de weigering falen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 21-12-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:4284

Zaaknummer: 200.332.504/01

Rechters: A.P. Zweers-van Vollenhoven

Advocaten: B.H.A. Augustin, R.R.M. de Moor en T. van Malssen

Wetsartikelen: 81 Rv

RECHTSPRAAK

Hof miskent devolutieve werking.

Hof had in eerste aanleg gedaan beroep op afstand van verjaring in de beoordeling moeten betrekken.

Eisers hebben bij dagvaarding in eerste aanleg, vooruitlopend op een eventueel beroep op verjaring door Rabobank, onder meer gemotiveerd gesteld dat Rabobank afstand van verjaring heeft gedaan. De devolutieve werking van het hoger beroep bracht mee dat het hof deze stelling moest betrekken bij de beoordeling van het beroep op verjaring door Rabobank. Dat heeft het hof evenwel niet, althans niet voldoende kenbaar, gedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-12-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1718

Zaaknummer: 22/04272

Rechters: H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock en S.J. Schaafsma

Advocaten: C.S.G. Janssens en F.E. Vermeulen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na schikking in eerste aanleg niet-ontvankelijk in hoger beroep.***Geen belang bij hoger beroep als verzoeken zijn toegewezen; gewijzigde verzoeken in strijd met goede procesorde.***

Als uitgangspunt geldt dat de partij van wie het verzoek door de rechter in eerste aanleg is toegewezen, geen belang heeft bij een hoger beroep en dat het rechtsmiddel van hoger beroep er niet voor dient in een dergelijk geval gelegenheid te geven om de beschikking waarbij het verzoek is toegewezen, ongedaan te maken.

Uit de bestreden beschikking blijkt dat de ouders tijdens de zitting bij de rechtbank overeenstemming hebben bereikt over de zorgregeling. De rechtbank heeft de tussen partijen gemaakte afspraken vastgelegd in de bestreden beschikking. Het hof leidt hieruit af dat partijen in de procedure in eerste aanleg hebben gekregen waar zij om hebben verzocht. Het enkele feit dat in het dictum van de bestreden beschikking is opgenomen dat de rechtbank 'het meer of anders verzochte afwijst' doet daar niet aan af.

De moeder heeft in hoger beroep gewijzigde verzoeken betreffende het gezag en kinderalimentatie gedaan. Deze verzoeken en de onderwerpen waarop zij betrekking hebben verschillen zozeer van het onderwerp van geschil in eerste aanleg dat deze wijziging in hoger beroep in strijd is met de eisen van een goede procesorde (art. 362 in verbinding met art. 283 en 130 Rv).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-09-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:7831

Zaaknummer: 200.323.766

Rechters: J.B. de Groot, H. Phaff en K.A.M. van Os-ten Have

Advocaten: S. Meeuwsen en R.A. van den Heuvel

Wetsartikelen: 283 Rv en 130 Rv